

MESTNA OBČINA
VELENJE

ZELENO

VELENJE

Zeleno
Velenje

30 LET

po ekološki revoluciji

KAZALO

BESEDA ŽUPANA 4

VELENJE, MESTO ZA ŽIVLJENJE 9

EKOLOŠKA REVOLUCIJA 13

MRTVA REKA, STERILNO JEZERO, UMIRAJOČI GOZDOVI ... 19

**SLOVENSKA POMLAD IN ROJSTVO ZELENEGA
GIBANJA V ŠALEŠKI DOLINI 27**

EKOLOŠKA SANACIJA ŠALEŠKE DOLINE 37

ZELENO VELENJE 51

LITERATURA IN VIRI 56

**KOLENDAR PRIREDITEV OB PRAZNIKU
MESTNE OBČINE VELENJE 2017 59**

SPOŠTOVANI OBČANKE IN OBČANI, DRAGI VELENJČANKE IN VELENJČANI!

” TO, DA SMO V VELENJU IZJEMNO USPEŠNI
PRI SKRBI ZA NAŠE OKOLJE IN KAKOVOST
BIVALNEGA OKOLJA, NI LE MOJA OCENA.
TO SE VEDNO ZNOVA POTRJUJE Z RAZLIČNIMI
NAZIVI, NAGRADAMI IN PRIZNANJI, KI SMO
JIH DELEŽNI.

Uspešna sanacija okolja Šaleške doline je nedvomno odraz dobrega sodelovanja med gospodarskimi družbami in lokalnimi skupnostmi. V pripravo in uresničevanje vseh ekoloških sanacijskih programov so se vključili lokalna in državna uprava, podjetja, organizacije, društva ter posamezniki, ki so jasno opredelili cilje pa tudi pot in način, kako te cilje doseči. Največji onesnaževallec, Termoelektrarna Šoštanj, je svoj sanacijski program udejanjil in v njem zastavljene cilje celo presegel. Emisije škodljivih plinov so v elektrarni korenito znižali in so marsikje bistveno pod dovoljenimi, vode in tal pa praktično ne onesnažujejo več. Tudi v premožovniku so negativne vplive svoje dejavnosti na okolje zmanjšali. Gorenje, eno največjih slovenskih izvoznih podjetij, je prepoznavno po kakovosti in sodobnosti svojih izdelkov pa tudi po korektnem in spoštljivem odnosu do okolja. Ves čas si prizadevajo za manjšo porabo naravnih virov na proizvod in za povečevanje deleža sestavnih delov, ki jih je mogoče reciklirati,

ter uvajajo sodobnejše proizvodne procese, ki v vedno manjši meri vplivajo na okolje. Tudi druga podjetja, ki delujejo ali so delovala v Šaleški dolini, so v času po ekološki revoluciji bistveno zmanjšala pritiske na okolje. V Tovarni usnja Šoštanj so že konec osemdesetih let zgradili čistilno napravo za vode in v devetdesetih prenehali s proizvodnjo toplote v lastni elektrarni. Prav tako so onesnaževanje voda omejili v Vegradu, Veplasu, Sipaku in v drugih podjetjih. V osemdesetih letih zastavljena in do konca dvajsetega stoletja v veliki meri uresničena ekološka sanacija je temeljito izboljšala okolje v Šaleški dolini in jo spremenila v človeku in naravi prijazno območje. Blok 6, ki je začel poskusno obratovati leta 2014, za okolje in prebivalce Šaleške doline pomeni nadaljevanje ekološke sanacije, saj so se z njim obremenitve zraka in voda zaradi pridobivanja elektrike v dolini še več kot prepolovile, zaradi učinkovitejše sodobne tehnologije pa sta se prav tako bistveno zmanjšali poraba hladilne vode in poraba premoga na enoto električne energije. Posledic podzemnega premožovništva se žal ne da prepričati, lahko pa se omilijo. In to v Velenju počnemo. Kljub še delujočemu premožovniku prebivalci že s pridom uporabljamo velik del zaradi premožovništva preoblikovanih površin, kjer urejamo predvsem območja, namenjena rekreaciji, športu in drugim oblikam kvalitetnega preživljanja prostega časa. Uspešna so tudi naša prizadevanja na področju sanacije odlagališč komunalnih odpadkov, odpravljanja divjih odlagališč in splošnega urejanja urbanega in naravnega okolja. Tako pravzaprav največjo obremenitev za okolje

pri nas predstavlja promet. Zato smo uvedli brezplačni mestni avtobusni promet in kolesa, zato na obrobju mesta pripravljamo velika parkirišča, zato imamo vedno več polnilnih mest za električne avtomobile, zato dopolnjujemo kolesarsko omrežje, zato se zavzemamo za tretjo razvojno os. Hitra cesta bo pomenila veliko prometno razbremenitev za naše mesto in s tem dodatno izboljšala kakovost življenja v njem. Dihali bomo še boljši zrak, manj bo hrupa in udeleženci v mestnem prometu bomo bolj varni.

To, da smo v Velenju izjemno uspešni pri skrbi za naše okolje in kakovost bivalnega okolja, ni le moja ocena. To se vedno znova potrjuje z različnimi nazivi, nagradami in priznanji, ki smo jih deležni. Upam, da Velenjčanke in Velenjčani vendarle znamo, četudi tega ne priznamo vedno radi, ceniti to, kar imamo. In da bomo to znali ohraniti tudi v prihodnje.

Srečno, zeleno Velenje!

Bojan Kontič,
župan
Mestne občine
Velenje

VELENJE, mesto za ŽIVLJENJE

OKOLJE V VELENJU NI LE ČISTO,
ZDRAVO IN UREJENO. ”
JE TUDI PRIJAZNO.
DO LJUDI VSEH GENERACIJ,
DO LJUDI Z OMEJITVAMI,
DO VSEH!

Velenje je vedno bilo in je čisto ter urejeno mesto. Slovci po sodobni urbani opremljeni in po lepo urejenih zelenih površinah. Prav je, da naše skrbno vzdrževano okolje spoštujemo, ga takšnega ohranjamo in v njem uživamo.

Dobrih 30 tisoč prebivalcev mestne občine Velenje nas ima srečo! Živimo namreč v enem okoljsko najkakovostnejših predelov Slovenije. Kljub kotlinski legi in največjemu proizvajalcu električne energije v državi, smo Velenjčani tisti, ki med prebivalci večjih slovenskih mest dihamo zrak z najmanj lebdečimi delci in pijemo vodo, ki jo s ponosom imenujemo Šaleški biser.

Zaradi premogovništva razrušeno površje in posledično nastala ugrezninska jezera sproti urejamo. In to tako dobro, da je južni breg Velenjskega jezera danes ena največjih, najlepših in najbolje opremljenih slovenskih plaž! Okolje v Velenju ni le čisto, zdravo in urejeno. Je tudi prijazno. Do ljudi vseh generacij, do ljudi z omejitvami, do vseh! Velenje je nosilec vrste nazivov in naslovov ter prejemnik številnih domačih in mednarodnih nagrad in priznanj, ki pričajo o visoki kakovosti bivalnega okolja. Pa vendar se mesta, občine in doline še vedno drži sloves onesnaženega industrijskega območja. Težko je izbrisati skorajda srhljive prizore izpred dobrih treh desetletij. In težko je verjeti, kaj je Velenju uspelo!

EKOLOŠKA REVOLU- CIJA

PRED TRIDESETIMI LETI, ”
8. NOVEMBRA 1987,
JE BIL VELENJSKI TITOV TRG
PRIZORIŠČE VELIKEGA EKOLOŠKEGA SHODA.
LJUDEM V TAKRAT MOČNO ONESNAŽENI
ŠALEŠKI DOLINI JE PREKIPELO!

Kmalu po največjih uspehih velenjskega premogovnika in šoštanske termoelektrarne je Šaleško dolino zajela globoka okoljska kriza. Ko se je ob tem začelo govoriti še o načrtovanem odlagališču radioaktivnih odpadkov, je ljudem prekipelo in so šli na ulice.

Pred tridesetimi leti, 8. novembra 1987, je bil velenjski Titov trg prizorišče velikega ekološkega shoda, ki so ga ljudje in mediji poimenovali ekološka revolucija. Zbrali so se kmetje, člani političnih organizacij, učenci, dijaki, študentje, predstavniki strokovnih združenj in okoljsko ozaveščeni posamezniki. Ljudje v takrat močno onesnaženi Šaleški dolini so imeli dovolj!

Povod za shod je bil predlog za štiri potencialne lokacije odlagališča radioaktivnih odpadkov v občini Velenje in za eno v občini Mozirje Solčava, a protest je bil usmerjen predvsem proti onesnaževanju, ki ga je povzročala Termoelektrarna Šoštanj. Novica o nameri umeščanja odlagališča radioaktivnih odpadkov v Šaleško dolino je v javnost pricurljala, ko je Strokovna služba za radioaktivne odpadke v Nuklearni elektrarni Krško na podlagi mnenja Skupine za evalvacijo posegov v okolje Instituta Jožef Stefan pri Geološkem zavodu Ljubljana naročila nadaljnjo obravnavo po geofizikalnih lastnostih petih za odlagališče najprimernejših lokacij.

Shoda na Titovem trgu se je po pisanju medijev sodeč udeležilo najmanj šest tisoč ljudi, uradno poročilo o zborovanju pa govori o petnajst tisoč udeležencih in sto petdesetih traktorjih.

Ekološki shod je bil odlično organiziran in je potekal mirno, brez vsakršnih izgredov. Prišli so prebivalci Šaleške, Savinjske in Mislinjske doline pa tudi Korošci. Dogodek je močno odmeval; o njem so poleg slovenskih poročali tudi nekateri tuji mediji in mediji iz drugih jugoslovanskih republik.

Istega dne so prebivalci vasi Zavodnje na Skupščino socialistične republike Slovenije naslovili »Protestno pismo proti jedrskemu odlagališču v naši občini ali njeni bližini in proti ekološkemu onesnaževanju naše krajevne skupnosti«. Zapisano je bilo v večji meri osredotočeno na onesnaževanje iz šoštanske elektrarne ter z njim povezane okoljske poškodbe ter negativne vplive na zdravje ljudi.

»Zelena straža«, tedanja oblika organiziranega okoljevarstvenega sodelovanja med taborniki in šolami, je pozivala mlade k pisanju protestnih spisov, letakov in plakatov ter k drugim načinom opozarjanja in osveščanja na področju odnosa ljudi do narave in bivalnega okolja. Vodilna misel tega nagovora mladim je bila: »Človek ne potrebuje narave le za polja in travnike, za les in plodove, za vodo in zrak, potrebuje jo tudi za svojo srečo in veselje, za svoje zadovoljstvo in spokojnost. Ona ga navdušuje, radosti in mu daje smisel obstanka.«

Pri organizaciji ekološkega shoda v Velenju so dejavno sodelovali tudi predstavniki velenjske občine, Zveze socialistične mladine Slovenije in sindikatov ter celo predstavniki podjetij, ki so takrat sodila med največje onesnaževalce okolja. Podobno misleči so se začeli povezovati in to je vodilo k nastanku okoljevarstvenih društev in političnih gibanj.

Zelena gibanje se je v Sloveniji okrepilo po černobilski katastrofi 23. aprila 1986, ko je javnost zaradi skopih informacij o tej in drugih ekoloških nesrečah in zastupljanju okolja izgubila zaupanje v oblast.

Mrtva reka, sterilno jezero, umirajoči gozdovi ...

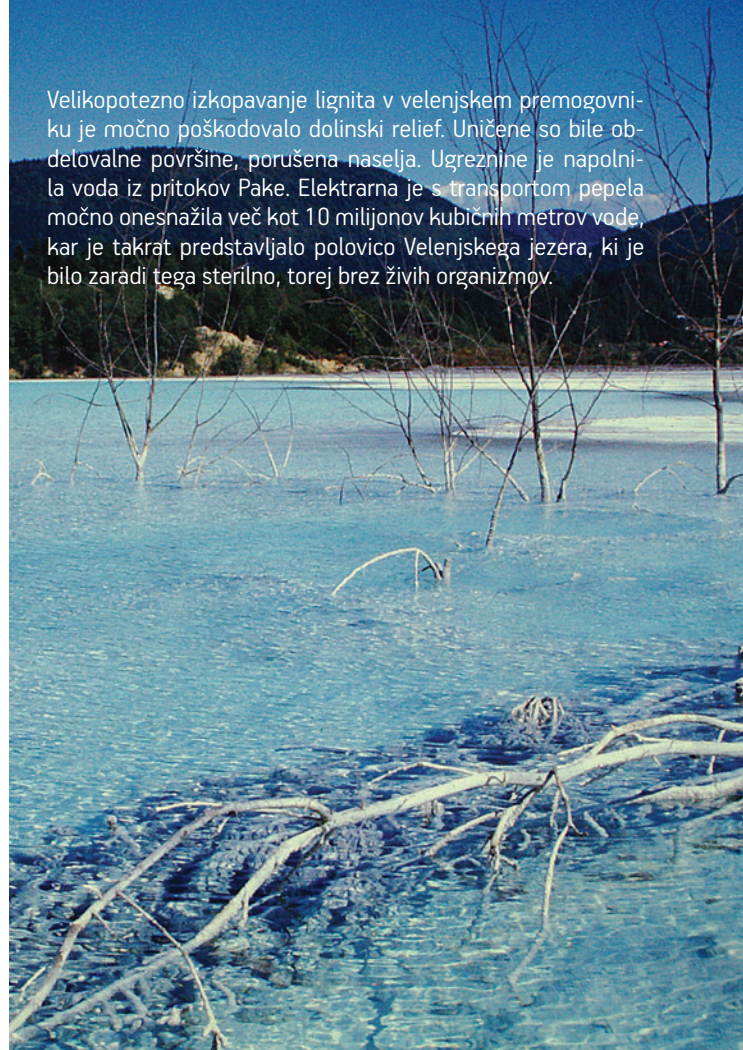
VELIKOPOTEZNO IZKOPAVANJE LIGNITA V VELENJSKEM PREMGOVNIKU JE MOČNO POŠKODOVALO DOLINSKI RELIEF. UNIČENE SO BILE OBDELOVALNE POVRŠINE, PORUŠENA NASELJA. UGREZNINE JE NAPOLNILA VODA.

V devetdesetih letih dvajsetega stoletja se je večina prebivalcev Šaleške doline ugrezninskih jezer in vode v njih bala. Leta 2017 je Velenjsko jezero z okolico, še posebej v poletnih mesecih, središče dolinskega dogajanja.

Vosemdesetih letih dvajsetega stoletja so v Šaleški dolini padali rekordi: rekordne količine izkopanega premoga in proizvedene elektrike so povzročale onesnaževanje, ki je močno preseгло nosilnost okolja. V Rudniku lignita Velenje so med letoma 1981 in 1986 vsako leto nakopali več kot 5 milijonov ton premoga, v Termoelektrarni Šoštanj pa so leta 1983 pridobili skoraj 4500 GWh električne energije in pri tem poleg velenjskega porabili še skoraj pol milijona ton premoga iz drugih jugoslovanskih premogovnikov. Do začetka rednega obratovanja Nuklearne elektrarne Krško je bilo zagotavljanje potrebne količine električne energije za Slovenijo v največji meri na plečih Termoelektrarne Šoštanj, ki je v ozračje takrat izpuščala še popolnoma neprečiščene dimne pline in ga tako obremenila z več kot 120 tisoč tonami žveplovega dioksida, 9 tisoč tonami letečega pepela in več kot 10 tisoč tonami dušikovih oksidov letno.

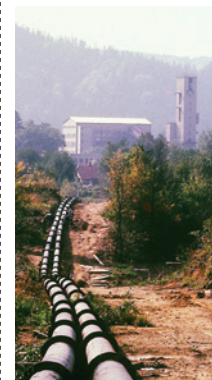

Velikopotezno izkopavanje lignita v velenjskem premogovniku je močno poškodovalo dolinski relief. Uničene so bile obdelovalne površine, porušena naselja. Ugreznine je napolnila voda iz pritokov Pake. Elektrarna je s transportom pepela močno onesnažila več kot 10 milijonov kubičnih metrov vode, kar je takrat predstavljalo polovico Velenjskega jezera, ki je bilo zaradi tega sterilno, torej brez živih organizmov.

Paka je bila od mesta, kjer je vanjo pritekla voda iz Velenjskega jezera, tako obremenjena, da je bila njena samočistilna sposobnost komaj še vredna omembe. Reke pa ni onesnaževala samo Termoelektrarna Šoštanj, ampak so svoje prispevali še odvajanje neprečiščenih komunalnih in industrijskih odpadnih voda, delovanje šoštanjske usnjarne ter gospodarjenje z odpadki, ki je bilo takrat omejeno le na njihovo zbiranje in odlaganje na bregu Velenjskega in kasneje Škalskega jezera.

V Šaleški dolini skrbimo za sprotno rekultivacijo zaradi premogovništva poškodovanih površin. Če temu ne bi bilo tako, bi degradirano površje danes obsegalo več kot 7 kvadratnih kilometrov.

seveda, da bi manj spoštovali vse, kar nas je doletelo lani in kar nas čaka letos.

Za nami je 50 številka vsega in našega prijetajša tednika »Naš čas«. Z nekaterimi ste bili bolj zadovoljni, z drugimi manj. Nekateri številke so bile obsodnejše, druge tanjše, saj smo tudi v našem uredništvu občutili škarje stabilizacije. Podobno kot vi, smo bili tudi mi vselej kišnih obrazov, ko so nam sporočili, da je dražji papir, storitev in drug material. Tudi v preteklem letu so se ti stroški občutno zvišali in z novoletno številko smo vas ob ajnem povečanem obsegu, kolektorju, pa tudi zanimivem branju, morali opreosteti, čeprav neradi, z novo cenom. Odslej velja Naš čas 60 dinar.

Slavica Teržan

Vka

skih skupščine pogosto bore lo vredni. To je namreč poka-tudi obravnava ene od naših točk dnevnega reda, pri pri so delegati tehtali kadrov-problematiko. Doseganje neve občinske skupščine po-razrežni kadrovske politiki, stitjanja pogodbenega in sad-ega dela, o ustreznem pokli-im usmerjanju, zaposlovanju-avramikov in druge sicer pa-ativne potirne naloge, so v-ki namreč le vedno bolj ali-odvisne od vestnosti ali ne-nti posameznikov v zdru-tem delu. Sicer pa dejstvo, da-ativno pravo o tej problematiki-eboru združenega dela prav-av ni bilo, dovolj jasno do-uje, kako lakonično znamo-ati na nekatera vprašanja go-arskega razvoja.

o je zahteva pokazala tudi-avnava družbenoekonomske-ologizma rudarstva in enoge-ki je bila pravzaprav osred-nočka dnevnega reda, doive-asa je dokaj malo pripomni ali-vidjev, kakor, da bi od te naše-avnosti ne bila odvisna usoda-razvoj celotne doline.

sko pa bomo ob drugih pri-ostih znali, uretiti kopico-odovanj zaradi pomankljive-arsstva okolja, prenapre-ks-tacije, razrušenih domov,-ejnega družbeno ekonoma-ologizma in drugih proble-ki jih s sabo prinaša rudar-va, medtem ko smo tokrat po-ali le mirenja delavcev REK.

Rudnik lignita Velenje

Nakopali 5,106.400 ton lignita

Tudi preteklo leto je bilo za velenjske rudarje rekordno. Že petič zapored so nakopali več kot 5 milijonov ton lignita. Seveda proizvodnja je bila sploh najvišja v 110-letni zgodovini rudnika, ki so jo prav tako slavili v letu 1985. To količino lignita so ve-

lenjski rudarji nakopali v 280 dneh in eni tretjini. Od tega so delali 16 tako imenovanih rdečih sobot in eno tretjino udarniško. 5. decembra so naši »knapi« nakopali kar 24 tisoč 800 ton lignita, kar je dolej najvišji dnevni izkop. Poprečno pa so na dan v preteklem letu nakopali 18 tisoč 215 ton

lignita. Količino 5 milijonov ton nakopanega premoga, ki je bila še pred letom 1980 nedosegljiva, pa so dosegli v petek, 20. decembra in seveda so to delovno zmago rudarji proslavili po svoje v jami kar kaže tudi postetek našega sodelavca L. Ojsterška.

Dolgoročni družbeni načrt občine Velenje do leta 2000

Vključimo se v javno razpravo

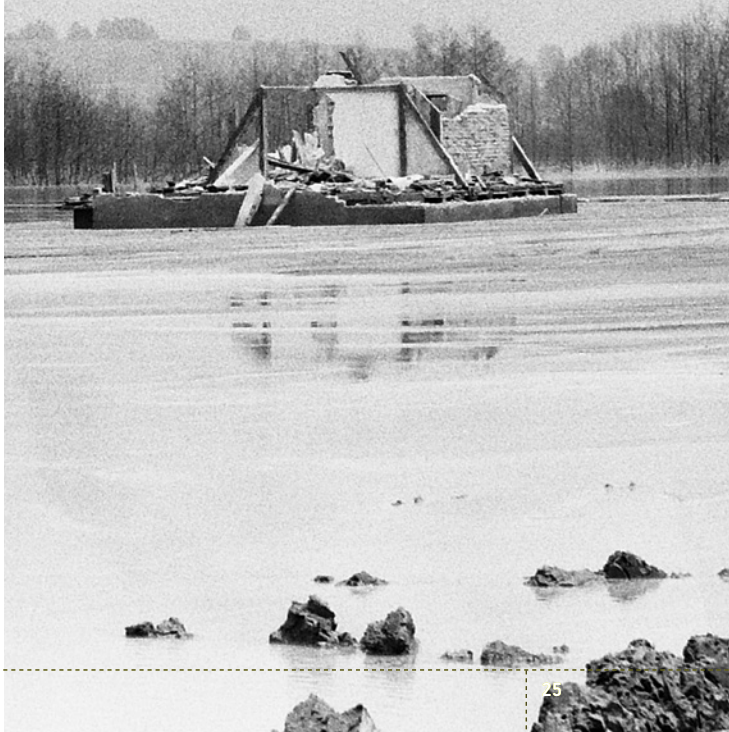
Na zadnji seji v lanskem letu je izvedel svet skupščine občine Velenje sprejel sklep o javni razpravi grafičnih prikazov najnih prostorskih osnov in osnutka dolgoročnega družbenega plana občine Velenje za leto 2000. Priljubljeni del omejenega dokumenta so bili v avli občinske skupščine, kasneje pa ga bodo razgrnili tudi vseh skupnostih, seveda le tiste dele, ki so za posamezna skupna zanimiva.

Prvi, ki ga namenimo obrav., i sti, samoupravne interese skup-

tudi člani društva ekonomij velenjske občine.

Veljati javne obravnave komisije za planiranje, gospodstvo in varstvo okolja zbiral pombe na osnutek tega de-menta, jih po možnosti vklju-

Zaradi posledic izkopavanja premoga je moralo v Saleški dolini svoje domove zapustiti okoli 400 družin. Ugrejanje je z zemljskega oblija izbrisalo celotne vasi in zasele.

osebno mesto pa prav gotovo žni pobuda delegata REK,

Slovenska pomlad in rojstvo zelenega gibanja v šaleški dolini

V KRAJEVNI SKUPNOSTI ZAVODNJE SO
PRIPRAVILI PRVI EKOLOŠKI REFERENDUM
V TAKRATNI DRŽAVI, NA KATEREM SO
LJUDJE Z VEČ KOT 80 % GLASOV PODPRLI
ZAHTEVO PO EKOLOŠKI SANACIJI
TERMoeLEKTRARNE ŠOŠTANJ.

Zahteva »zavodnjškega referenduma« je bila: Termoelektrarna Šoštanj mora po letu 1992 zmanjšati proizvodnjo tako, da bodo emisije žvepovega dioksida za 90 % manjše kot leta 1980, če do takrat ne bo imela čistilnih naprav za razžvepljanje dimnih plinov, ki bi dosegle enak učinek.

Osemdeseta leta dvajsetega stoletja so na Slovensko prinesla klimo, ki je poleg drugih družbenih in političnih sprememb ter intenzivete dogajanj dopuščala oziroma omogočala tudi oblikovanje okoljske zavesti, vzpostavljanje ekoloških gibanj, izražanje zahtev, civilno iniciativo. Prav tako so v to obdobje umeščeni začetki bolj angažirane strokovne obravnave varstva okolja v Sloveniji. Izhajati so začela dela pionirjev slovenskega ekološkega prebujenja, med katerimi sta bila na primer Hubert Požarnik in Dušan Plut. Šaleška dolina je šla v korak s časom. Ekološko prebujenje in tudi organizirano okoljevarstveno gibanje v dolini je sovpadalo z dogajanjem v Sloveniji ali pa ga je celo prehitelo in spodbujalo.

Nobeno naključje ni, da so bili v Šaleški dolini ravno okoljevarstveniki pobudniki civilnodružbene-ga gibanja. Šaleška dolina je bila v drugi polovici osemdesetih let 20. stoletja eno najbolj onesnaženih in ekološko ogroženih območij v državi, zato so njihove pobude, akcije in ideje padle na plodna tla. Pripravljali so takrat zelo alternativne kulturne

programe (S/tiskarna), organizirali filmske predstave (Kino 16) in protestne akcije, objavljali članke, ustanovili občinski odbor za varstvo človekovih pravic, zbirali podpise ... Predvsem pa so se seveda ukvarjali z vprašanji varovanja okolja in reševanja velikih okoljevarstvenih težav Šaleške doline.

V krajevni skupnosti Zavodnje so pripravili prvi ekološki referendum v takratni državi, na katerem so ljudje z več kot 80 % glasov podprli zahtevo po ekološki sanaciji Termoelektrarne Šoštanj. 5. junija 1988 so v Zavodnjah ustanovili Šaleško ekološko društvo, 21. oktobra 1989 pa je bil ustanovljen občinski odbor stranke Zeleni Slovenije. Zeleni Velenja so z geslom »Misli globalno, deluj lokalno« aprila 1990 nastopili na občinskih in državnih volitvah. Zasedli so 12 % sedežev v družbenopolitičnem zboru občinske skupščine in jeseni 1990 dosegli, da je sklep zavodnjškega referenduma sprejela tudi Skupščina Občine Velenje. Zeleni so sprožali številne pobude in predloge tudi v tedanji republiški skupščini in v letih 1991 ter 1992 bistveno pripomogli k povečanju proračunskih sredstev za ekološko sanacijo TEŠ. Na podlagi njihove zahteve je slovenski parlament sprejel tudi zakon o jamstvu države za sanacijo IV. bloka termoelektrarne in višini 130 milijonov nemških mark.

Vzpon ekološkega gibanja v Šaleški dolini je spodbujalo tudi vztrajno kritično pisanje v lokalnem časopisu Naš čas. Prispevke o stanju v naravnem in družbenem okolju sta pod naslovom Dvignjeni zastor pripravljala Vane Gošnik in Peter Rezman.

Leta 1987 je bila rubrika z naslovom *Mi in okolje* v lokalnem tedniku *Naš čas* skoraj redna. V njej so objavljali različne prispevke, članke, obvestila in reportaže, vezane na ekologijo. Poročila o zborih krajanov in javnih tribunah dokazujejo, da so ekološka vprašanja v tem obdobju resnično izbruhnila.

Prva večja javna manifestacija prebujene okoljske zavesti je bil ekološki pohod, ki sta ga kot uvod v javno tribuno o varstvu okolja 23. junija 1986 organizirala Občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva in občinski sindikalni svet. Na pohodu so sodelovali predvsem mladi, ki so se s transparenti sprehodili po velenjskem mestnem središču.

Javna tribuna je potekala v velenjski glasbeni šoli. Bila je dobro pripravljena in tudi dobro obiskana. Med govorce je bil dr. Dušan Plut, ki je v svojem nastopu izpostavil: »Današnja ekološka oziroma prostorsko ekološka situacija v Šaleški dolini je izredno kritična in v bodoče lahko ob nadaljevanju istih trendov pričakujemo nadaljnje obremenitve tega okolja, predvsem ob nadaljevanju količinske rasti, ki je, kot se kaže, tisto edino, kar smo v tem trenutku sposobni narediti. Prizadete so vse pokrajnotvorne sestavine, zlasti zemlja, zrak, voda in vegetacija. Prihaja do sinergetskih učinkov degradacije.«

SALESKO EKOLOŠKO DRUŠTVO

V A S V A B I

NA POSVETOVANJE

GOZD IN VARSTVO OKOLJA V SLOVENIJI,

KI GA PRIREJA ZVEZA DRUŠTEV ZA VARSTVO OKOLJA V SLOVENIJI IN BO V SOBOTO 9. MARCA 1991 OB 10. URI V VELIKI DVORANI SKUPSCINE OBČINE VIC-RUDNIK V LJUBLJANI. POLEG PRIZNANIH SLOVENSkih STROKOVNJAKOV BOSTA SODELOVALA TUDI NAS ROJAK PROF. DR. MLINSEK TER INZ. MAG. KOLAR IZ SOSTANJA.

V DISKUSIJI PODANA MNENJA IN PREDLOGI BODO POSREDOVANI VLADNIM FORUMOM, SKUPSCINI SR IN SLOVENSKE JAVNOSTI.

PRAV BI BILO, DA BI RAVNO MI IZ SALESKE DOLINE S CIM VEČJO NADEZ OPOZORILI NA PROPADANJE NASIH GOZDov ZARADI PRIDOBIVANJA ENERGA ZA CELO SLOVENIJO IN PREPOTREBN PODPORO SLOVENSKE JAVNOSTI ZA IZGRADNJO CISTILNIH NAPRAV V TES.

Saleško ekološko društvo bo organiziralo skupen prevoz. Zato vabimo, da se udeležite tega posvetovanja. Prijave sprejemamo v ponedeljek od 18. do 19. ure v prostorih društva na Saleški 2 d po telefonu 858 605!

2000

1990

1970

**USTANOVNI ZBOR
v Zavodnjah,
5. junij 88 ob 10⁰⁰**

Najbolj na udaru so bili zaradi onesnaževanja gozdovi, s čimer sta se v Šaleški dolini ukvarjala zlasti Ivan Kolar in dr. Dušan Mlinšek. Na javni tribuni je o propadanju gozdov razpravljal Miran Čas: »Gozdovi hira-jo, ostale bodo mogoče samo nekatere odpornejše vrste, ki pa bodo izginile kasneje. V prvi fazi lahko pričakujemo izginevanje gozdov, več naravnih katastrof, na drugi strani pa večjo koncentracijo odplak in drugih strupenih snovi, temu pa sledijo zemeljski plazovi, izginevanje plodne zemlje in – katastrofa.«

Z ekološko revolucijo na Titovem trgu se je pokazalo, da je okoljevarstveno gibanje preraslo v kritiko oblasti in spodbudilo javnost, da je zahtevala izboljšanje stanja.

Vodilni okoljevarstveniki so nastopali zelo ostro, saj so bili prepričani, da so tudi javne prireditve (tribune, konference ...), ki jih je prirejala takratna oblast, le orodje za pomiritev ekološko prebujenih. Prav tako niso verjeli že pripravljenemu Ekološkemu sanacijskemu programu TEŠ, saj so menili, da so roki preveč optimistično zastavljeni in jih v predvidenem času ne bo mogoče doseči.

Upravičeno je bilo že večkrat povedano in tudi zapisano, da je bila ravno Šaleška dolina v slovenskem prostoru zibelka ekološkega prebujenja in zelenih gibanj. To je predvsem zasluga naprednih in odločnih posameznikov. Onesnaženja so se prav tako zavedali tudi v drugih predelih in v drugih industrijskih okoljih, a tako močne iniciative oziroma odločnega glasu prebivalcev, ki so preglasili druge interese, drugje ni bilo.

Okoljevarstveniki iz Šaleške doline si nikoli niso prizadevali za zapiranje premogovnika in elektrarne, ampak so od države zahtevali sredstva za njune ekološke programe.

EKOLOŠKA SANACIJA ŠALEŠKE DOLINE

PRVA URESNIČENA NALOGA IZ EKOLOŠKEGA
SANACIJSKEGA PROGRAMA JE BIL EKOLOŠKI
INFORMACIJSKI SISTEM, NAMENJEN MERJENJU
IN ZBIRANJU PODATKOV O IMISIJSKIH
KONCENTRACIJAH ONESNAŽEVAL NA VPLIVNEM
OBMOČJU TERMOELEKTRARNE ŠOŠTANJ.
PODATKI O OBREMENITVAH ZRAKA Z ŽVEPLOVIM
DIOKSIDOM SO TAKO NA VOLJO OD LETA 1988.

Poleg območja, ki ga zaobjemajo objekti Termoelektrarne Šoštanj in Premogovnika Velenje, so prostorski viri, namenjeni energetiki, tudi obsežen pridobivalni prostor Premogovnika Velenje, območje deponije premoga ter prostrano ugrezninsko območje, katerega del sanirajo s stranskimi produkti elektrarne.

Vse hujše poškodbe okolja in protesti javnosti so se v Šaleški dolini razmeroma hitro odrazili v učinkovitem ukrepanju lokalnih skupnosti in podjetij.

Leta 1985 so se na pomlad pojavili obsežni ožigi smrekovih gozdov, katerih sistematični popis je pokazal katastrofalne rezultate. Med najbolj prizadetimi območji so bila severna in južna gozdnata pobočja Šaleške doline. Že v letih 1986 in 1987 so Socialistična zveza delovnega ljudstva, Zveza socialistične mladine Slovenije, stanovska združenja in prebujajoči se okoljevarstveniki organizirali problem-ske konference in druge dogodke, s katerimi so opozarjali na nakopičene okoljske težave ter začeli iskati načine, kako jih odpraviti.

Leta 1986 so v takratni Občini Velenje sprejeli načrt izvajanja nalog s področja varstva okolja. Sklep, da mora Rudarski elektro-energetski kombinat zmanjšati onesnaževanje in pripraviti sanacijski program ter da mora sanacijski program za zrak, vode in tla pripraviti tudi Skupščina občine Velenje, so sprejeli

na zasedanju občinske skupščine leta 1987. Dva meseca pred velikim ekološkim shodom na velenjskem Titovem trgu novembra 1987 so v Termoelektrarni Šoštanj na podlagi odločbe Republiškega sanitarnega inšpektorata pripravili Ekološki sanacijski program, s katerim so začrtali pot do zmanjšanja negativnih vplivov na okolje, konec osemdesetih pa so v termoelektrarni začele delovati naprave za razžveplanje dimnih plinov na prvih treh blokih.

Leta 1988 je v veljavo stopil odlok o varstvu zraka, ki je Termoelektrarni Šoštanj nalagal, da v primeru povišanih koncentracij zniža onesnaževanje z žveplovim dioksidom. V praksi je to pomenilo zaustavitev enega ali več elektrarniških blokov.

Prva uresničena naloga iz Ekološkega sanacijskega programa je bil Ekološki informacijski sistem, namenjen merjenju in zbiranju podatkov o imisijskih koncentracijah onesnaževal na vplivnem območju Termoelektrarne Šoštanj. Podatki o obremenitvah zraka z žveplovim dioksidom so tako na voljo od leta 1988. Vse od začetka meritev so podatke o koncentracijah onesnaževal v realnem času posredovali občinski upravi, ki je organizirala dežurstvo in sistem

za obveščanje prebivalcev o povišanih koncentracijah. Danes se skorajda ne spomnimo več, da so še slaba tri desetletja nazaj v Velenju, Šoštanju in zlasti v Zavodnjah zavijale sirene, ki so opozarjale na prekoračene vrednosti dovoljenih koncentracij onesnaževal v zraku. V Velenju je bil nad vhodom v takratno veleblagovnico Nama nameščen prikazovalnik, s pomočjo katerega so Velenjčani lahko vsak trenutek dobili informacijo o koncentraciji žveplovega dioksida. Med letoma 1990 in 1994 so bile urne mejne koncentracije $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$ v Šoštanju presežene 218-krat, v Velenju 16-krat, v Zavodnjah 233-krat, na Graški gori pa celo 292-krat. V istem obdobju so bile na vseh merilnih mestih Ekološkega informacijskega sistema kritične koncentracije ($1050 \mu\text{g}/\text{m}^3$) presežene kar 61-krat.

Po izdelavi katastra onesnaževanja zraka leta 1991 je bil leta 1993 sprejet Sanacijski program na področju varstva zraka v občini Velenje, ki je predvidel zmanjšanje emisij iz kotlovnice in naselij, zato so na toplovodno omrežje priključili naselje Topolšica in kotlarno tamkajšnje bolnišnice, v Škalah in Hrastovcu pa so zgradili plinovod.

Že z napravo za pranje dimnih plinov iz 4. bloka Termoelektrarne Šoštanj, zgrajeno leta 1994, se je kakovost zraka znatno izboljšala, naslednja prelomnica pa je bilo leto 2000, ko so zgradili čistilno napravo tudi na bloku 5. Kasneje so tudi dimne pline starejših treh blokov speljali v čistilno napravo bloka 5 in v drugem desetletju tretjega tisočletja so prekoračitve dovoljenih koncentracij žveplovega dioksida v Šaleški dolini le še zgodovina.

Sanacijski program za vode so sprejeli leto kasneje kot sanacijski program za zrak, torej leta 1994, sanacijski program za tla pa je prišel na vrsto šele v naslednjem desetletju.

Paka, odvodnica Šaleške doline, je bila v času, ko je v Velenju prišlo do ekološke revolucije, le kanalizacijski iztok, ki je z močno onesnaženo vodo obremenjeval tudi še Savinjo, v katero se Paka izliva. Za izboljšanje stanja Pake sta zaslužna predvsem dva ukrepa: centralna čistilna naprava za vode s pripadajočim razvejanim kanalizacijskim omrežjem ter zaprt sistem transporta pepela. Velik onesnaževalc voda je bila v osemdesetih letih dvajsetega stoletja tudi Tovarna usnja Šoštanj. Ko so v devetdesetih letih v usnjarni zgradili industrijsko čistilno napravo

Od leta 1994 vse odpadne vode iz šoštanjske termoelektrarne skupaj s pepelno brozgo odplovajo v zaprti krogotok, z izgradnjo katerega se je končalo onesnaževanje Velenjskega jezera. V jezero so se po več kot desetletju vrnil živni organizmi. Prav tako v Pako, ki je bila pred sanacijskimi ukrepi v najslabšem kakovostnem razredu.

in jo priključili na komunalno čistilno napravo, se je obremenjevanje Pake znatno zmanjšalo, po stečaju Industrije usnja Vrhnika, zadnje lastnice usnjarne v Šoštanju, pa se je usnjarsko obremenjevanje voda končalo.

Velenjsko jezero, s površino 1,44 km² in prostornino 34,7 milijonov m³ (podatki za 2016) največje šaleško in eno večjih slovenskih jezer, je bilo svojčas najbolj onesnaženo jezero v dolini. V njegovem pojezerju, ki obsega več kot 20 km², živi okoli 1500 ljudi. Do leta 1994 je v Velenjsko jezero tekla onesnažena voda, s katero so na območje premogovniških ugreznin transportirali pepel iz šoštanjske termoelektrarne. Vode, ki vsebuje kalcijev hidroksid, je bilo kar 10 milijonov m³ na leto! To je takrat predstavljalo skoraj polovico jezerske prostornine. Jezero je posledično postalo izredno alkalno (pH 12) in v njem ni bilo nobenega življenja več. Odkar so leta 1994 uredili zaprt krogotok transportne vode za pepel in ta ne priteka več v jezero, ampak se vrača v elektrarno, so se v jezero spet začeli naseljevati vodni organizmi.

Jezero se je v dveh desetletjih in pol v veliki meri regeneriralo, težave s sterilnostjo jezera pa je zamenjala skrb zaradi povečevanja vsebnosti organskih snovi (eutrofikacija jezera). Konec avgusta 1997 je Velenjsko jezero prvič "cvetelo". To se je kasneje zgodilo še nekajkrat, a zadnje čase je dobra kakovost jezera stabilna. Dolgoletno onesnaževanje je sicer pustilo nekaj posledic. Opaziti je predvsem povišani vsebnosti sulfata in molibdena, na srečo pa sta vrednosti obeh omenjenih elementov povišani le toliko, da je po merilih Svetovne zdravstvene organizacije voda Velenjskega jezera z vidika njune vsebnosti še vedno primerna za pitje.

Velenjska občina je leta 2004 vse sanacijske programe združila v Lokalno agendo 21 in tako je bilo tudi na tem področju Velenje tisto, ki je v Sloveniji oralo ledino. Lokalna agenda je bila zeleni razvojni načrt, temelječ na Poročilu o stanju okolja, v katerem so bile zbrane in povzete vse dotedanje aktivnosti na področju varstva okolja v Mestni občini Velenje, ter na Nacionalnem programu varstva okolja, osnutkih občinskih razvojnih programov za posamezna področja, Zakonu o varstvu okolja, državnih in lokalnih

predpisih in sodelovanju z javnostjo ter s podjetji. Lokalna agenda je poleg okoljevarstva zajela tudi gospodarstvo in socialo.

Kljub široko zastavljeni Lokalni agendi 21 so v Velenju pripravili še Občinski program varstva okolja, ki je bil prvič sprejet leta 2010, pet let kasneje pa po ponovni oceni stanja posodobljen z novimi cilji in ukrepi za doseg le-teh.

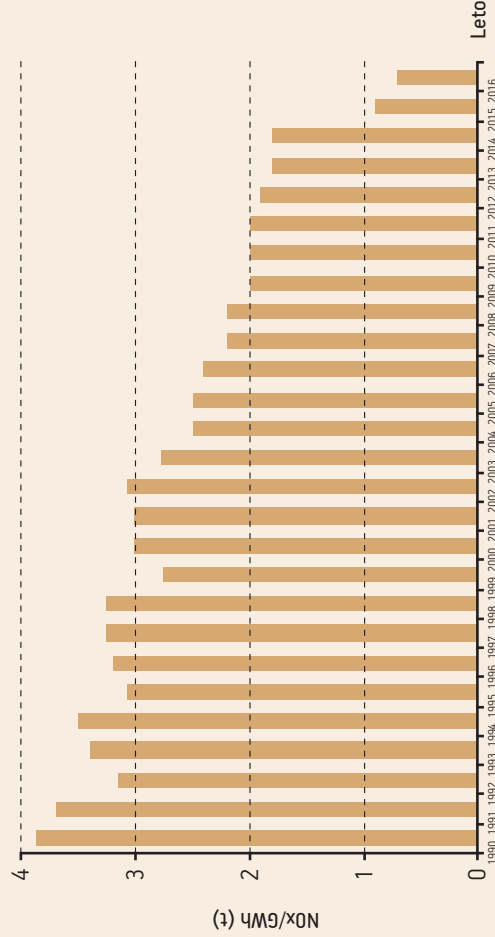
*Prednostni cilji
Občinskega
programa varstva
okolja 2016–2020
so opredeljeni za
področja varstva
zraka, voda in tal,
ravnanja z odpadki,
hrupa, svetlobnega
onesnaževanja,
zelenega sistema
mesta in biotske
pestrosti.*

Letne emitirane količine NO_x/GWh električne energije

Avtor: E. Šterbenk, ERICo d.o.o.

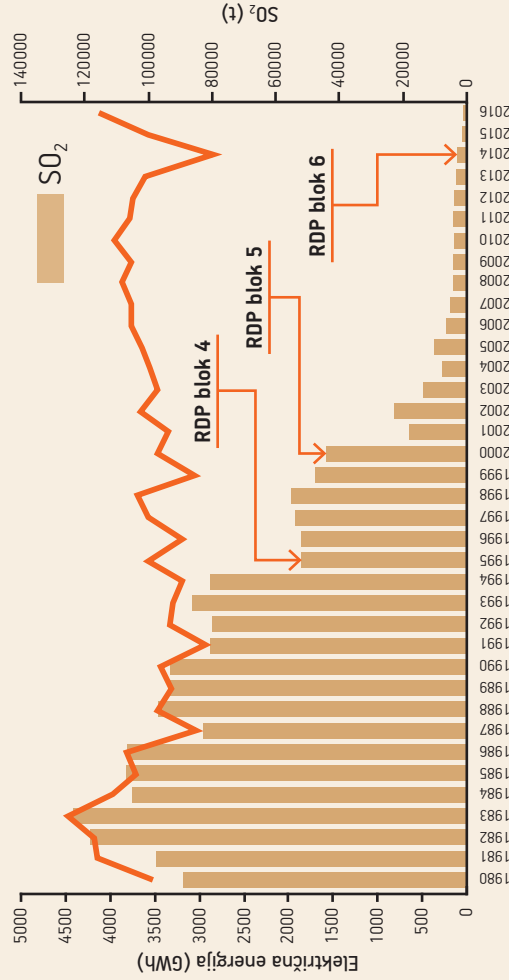
Vir podatkov: baze TEŠ, EIMV, ARSO

Emisije SO₂ iz TEŠ in proizvedena električna energija

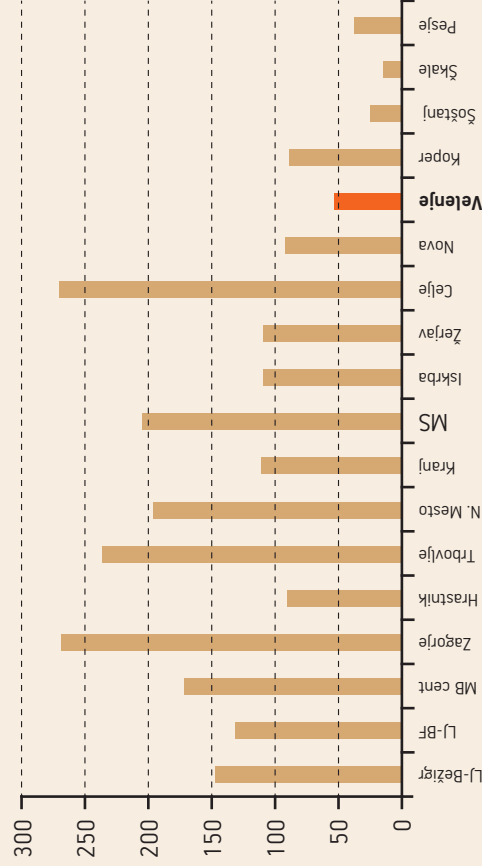
Avtorja: E. Šterbenk, Z. Pavšek, ERICo d.o.o.

Vir podatkov: baze TEŠ, EIMV, ARSO

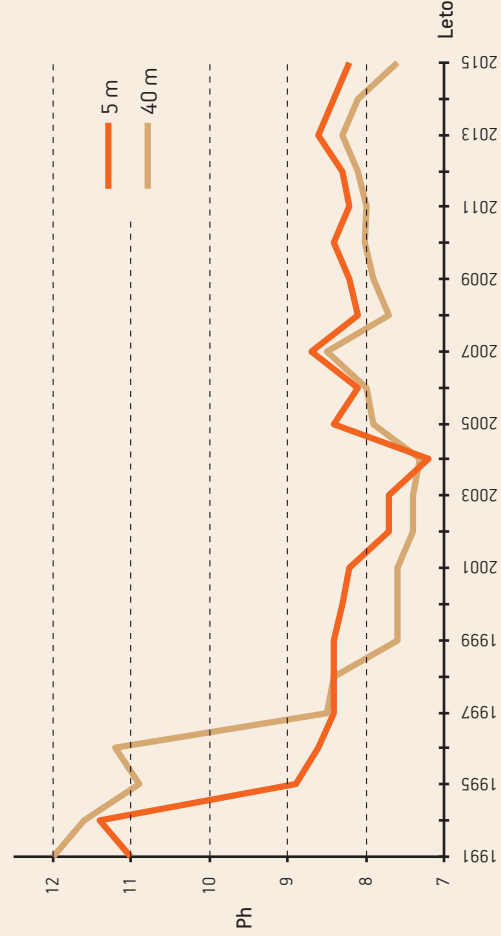
Število dni s povprečno koncentracijo PM 10 nad 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ v Sloveniji 2012/16

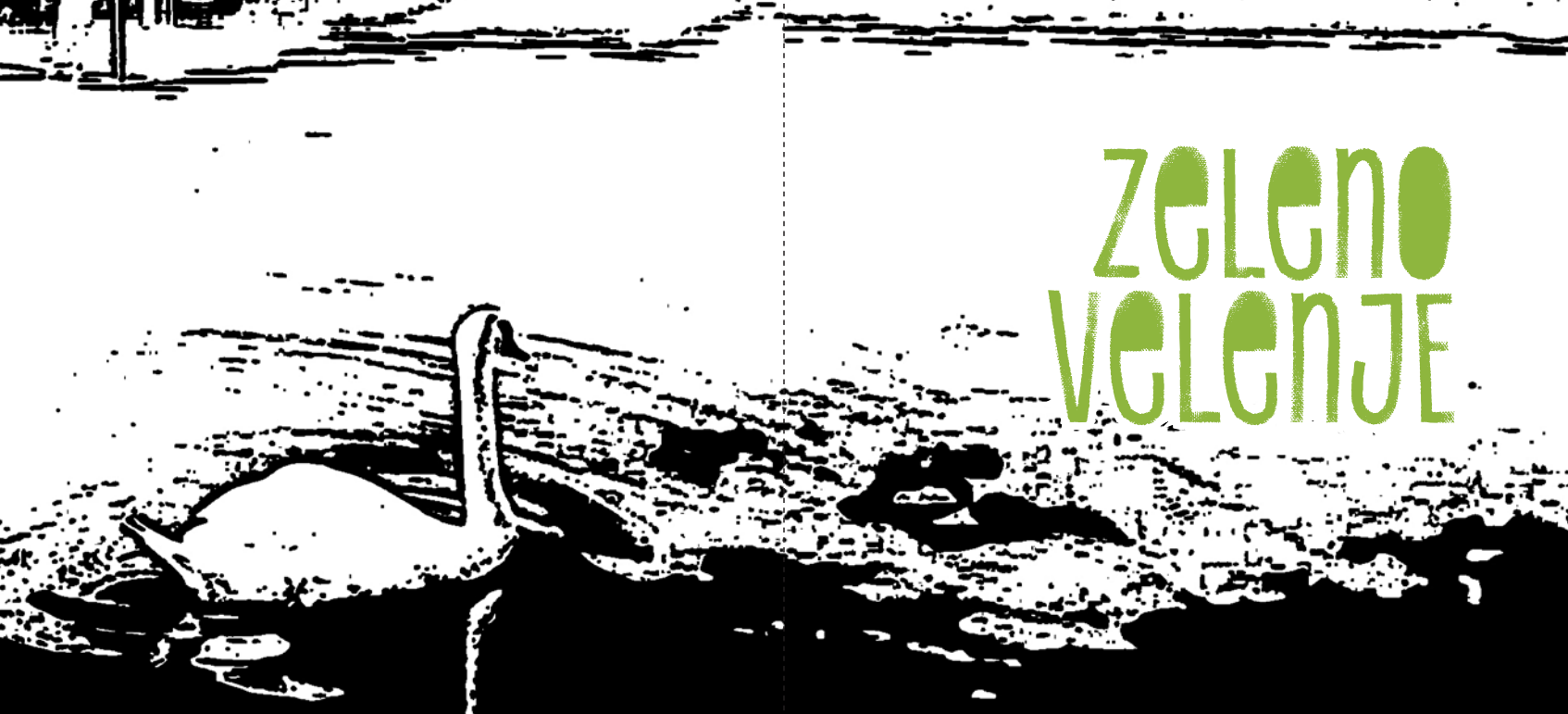
Vira podatkov: www.arso.si, www.okolje.info

Alkalnost Velenjskega jezera od 1991 do 2015

Vira podatkov: baze TEŠ, EIMV, ARSO

ZELENO VELENJE

VELENJE JE V EVROPSKEM PROSTORU
PREPOZNAVEN PRIMER
USPEŠNE OKOLJSKE SANACIJE.
VELENJE JE DANES ZELENO MESTO,
JE MESTO V PARKU.

Najpomembnejše razvojne usmeritve Mestne občine Velenje so opredeljene v Trajnostni urbani strategiji za pametno, podjetno in prijazno Velenje 2025. Med najvišje uvrščenimi cilji Trajnostne urbane strategije so: izboljšanje kakovosti zraka ter javnih urbanih in zelenih površin, revitalizacija degradiranih območij in objektov, izboljšanje energetske učinkovitosti in povečanje deleža trajnostnih oblik mobilnosti.

Velenju smo se soočili s široko paletu zahtevnih okoljskih izzivov. Ko smo težave prepoznali, smo jih proučili ter se lotili iskanja rešitev. Pripravili smo temeljite načrte za zmanjšanje negativnih vplivov na okolje ter jih tudi uspešno uresničili.

Največja zasluga za dobro kakovost zraka v Velenju gre razvejanemu daljinskemu sistemu ogrevanja, ki ga s toploto napaja Termoelektrarna Šoštanj. Tekoče vode in jezera so v dobrem stanju, saj smo močno omejili vse dejavnike obremenjevanja ter onesnaževanja voda. Premogovnik, elektrarna in druga dolinska podjetja so spremenili način ravnanja z odpadnimi vodami, celotna dolina pa je odlično opremljena s komunalno infrastrukturo. Za kanalizacijskimi kolektorji so postavljene čistilne naprave, ki preprečujejo onesnaževanje naravnih in umetnih vodnih teles. Namesto sanacijskih programov v Velenju zdaj pripravljamo načrte trajnostne rabe prostora in naravnih virov ter strategije za področja rekreacije, športa, turizma, izobraževanja, kulture, socialne oskrbe in podjetništva.

Res je, da je bilo Velenjsko jezero med domačimi jadralci na deski že v osemdesetih letih zelo priljubljeno, a vsaj do leta 1995, ko se je kakovost Velenjskega jezera korenito izboljšala, še zdaleč ni nikomur padlo na pamet, da bi govoril o jezeru kot o kopalni vodi in turistični priložnosti. Ko so ob jezeru zgradili restavracijo, so za potrebe kopališča zajezili manjšo kotanjino in jo poimenovali Turistično jezero.

Letošnje poletje pa je bila Velenjska plaža eno najatraktivnejših kopališč v Sloveniji. Mestna občina Velenje od leta 2012 skrbi za redne analize vode Velenjskega jezera z vidika primernosti za kopanje, v tem času pa je začela tudi s celostnim urejanjem jezerskih bregov in okolice, organizirala službo reševanja iz vode ter poskrbela za širšo gostinsko in prireditveno ponudbo ter ponudbo športne opreme, aktivnosti in igral.

V celotnem obdobju spremljanja kakovosti vode v Velenjskem jezeru so bili vsi rezultati analiz znotraj predpisanih meja, torej je bila voda ves čas bakteriološko primerna za kopanje. V letu 2015 je bila opravljena primerjava bakteriološke slike vode Velenjskega jezera z vodami Bohinjskega in Blejskega jezera ter Soče pri Solkanu in Kolpe pri Vinici. Pokazalo se je, da voda Velenjskega jezera sodi med kvalitetnejše slovenske kopalne vode.

Med najuspešnejšimi lokalnimi skupnostmi je Velenje tudi na področju gospodarjenja z odpadki. Leta 1992, ko so drugod le še govorili o ločenem zbiranju, je pri nas to že poskusno potekalo. Ne skrbimo pa ves ta čas le za izboljševanje sistema in organizacije gospodarjenja z odpadki, temveč tudi za izobraževanje in ozaveščanje občank in občanov, predvsem mladih, o pomenu in koristih odgovornega ravnanja z odpadki na izvoru.

Danes je kakovost okolja v Velenju in Šaleški dolini dobra, po marsikaterem kazalcu celo nadpovprečna. Uspeh je prav gotovo rezultat sinergije med podjetji in lokalno skupnostjo, med institucijami, organizacijami, društvi in posamezniki.

Velenje je v evropskem prostoru prepoznaven primer uspešne okoljske sanacije. Domači strokovnjaki, glavčina katerih deluje v inštitutu ERICO in podjetju Esotech, znanje in izkušnje delijo s številnimi naročniki, v Šoli za rudarstvo in varstvo okolja ter v Visoki šoli za varstvo okolja pa se vsako leto nove generacije dijakov in študentov usposablja za strokovno delo na področju varovanja okolja in trajnostnega, sonaravnega razvoja.

Velenje je danes zeleno mesto, je mesto v parku. Je mesto, katerega prenovljeni del – Promenado, ki diha v sozvočju z reko – so kot izjemno urbano arhitekturo nagradile slovenska, evropska in svetovna stroka. Velenje je mesto, v katerem so zaradi ohranjanja kakovosti zraka in manjše obremenitve mestnega središča na voljo brezplačni mestni avtobusi in kolesa. Je mesto, ki na vsakem koraku ponuja možnost za sprostitev, rekreacijo ali kulturni užitek. Velenje je mesto, ki ne pozablja, kako je nastalo in za koga je bilo zgrajeno. Za ljudi in za življenje!

V Trajnostni urbani strategiji Velenja je med drugim zapisano: »Vrednote, ki bodo krojile prihodnost našega mesta, so strpnost in visoka okoljska osveščenost prebivalstva, odprtost duha, povezanost različnih sestavnih delov občine in pripadnost skupnosti. Velenjski življenjski slog.«

LITERATURA IN VIRI

Kolar, I. Umiranje gozdov in gozdarški program. Zbornik gozdarstva in lesarstva. Ljubljana, 1987, str. 69-75.

Naš čas. Časopis. Velenje, od 1986 do 1988.

Odlok o varstvu zraka na območju občine Velenje, Uradni vestnik občine Velenje, 15/88, 3/91, 11/91.

Pivko-Kneževič, A. 1994. Ukrepi zaradi prekomernega onesnaževanja zraka v občini Velenje. Zbornik Posvetovanja Varstvo zraka – stanje in ukrepi za izboljšanje stanja v Sloveniji. Bled.

Pivko Kneževič, A. 1997. Aktivnosti za sanacijo zraka v Šaleški dolini na nivoju lokalne skupnosti. Zbornik 1. mednarodnega simpozija Sanacija termoelektričnih objektov, Rogaška Slatina, 1997, str. 351-356.

Ramšak, R. 1991. Kataster virov onesnaževanja zraka v občini Velenje. ERICo Velenje, Velenje.

Ramšak, R. 2017. Raziskave in spremljanje kakovosti jezer v Šaleški dolini za leto 2016. Erico, d.o.o., Velenje.

Šavor, M. Osebni arhiv.

Šterbenk, E. 1994. Varujmo in ohranimo Šaleško dolino. Zbornik. Strokovni teksti predavanj. Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje, ERICo Velenje, Velenje.

Šterbenk, E., Ribarič Lasnik, C., Mljač, L., Flis, J., Drev-Rošer, A., Bole, M., Svetina-Gros, M., Ramšak, R., Beričnik Verbovšek, J. 1995. Varujmo in ohranimo Šaleško dolino. Zbornik. Strokovni teksti predavanj. Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje, ERICo Velenje, Velenje.

Šterbenk, E., Ževart, M. 2006. Termoelektrarna Šoštanj: 50 let luči za Slovenijo. Termoelektrarna Šoštanj, ERICo Velenje, Šoštanj.

Zakošek, M. 1986. Prihodnost ne more biti tako črna. Naš čas, št. 26/86. Velenje.

Žerdin, F. Šeliga, Š. 2015. Razvoj turistične destinacije Jezera Velenja, ugotovitve in sklepi v zvezi z razvojem turistične destinacije. Mestna občina Velenje, Velenje.

Zeleno
Velenje

30 LET

po ekološki revoluciji

KOLEDAR
PRIREDITEV
OB PRAZNIKU
MESTNE OBČINE
VELENJE
2017

KOLENDAR PRIREDITEV OB PROZINTKU MESTNE OBČINE VELENJE 2017

SEPTEMBER

URA	NAZIV	KRAJ	ORGANIZATOR
PETEK, 1. SEPTEMBER			
10.00 ▼ 19.00	Promenada okusov	Promenada	Mestna občina Velenje, Zavod za turizem Šaleške doline, Festival Velenje
16.00	Županov sprejem za gasilce, pripadnike civilne zaščite, člane društev s področja zaščite in reševanja, policiste, krvodajalce, prostovoljce in mestne redarje	TRC Jezero	Mestna občina Velenje
SOBOTA, 2. SEPTEMBER			
9.00 ▼ 19.00	17. svetovni festival praženega krompirja	TRC Jezero	Društvo za priznanje praženega krompirja kot samostojne jedi, Zavod za turizem Šaleške doline, Mestna občina Velenje, Turistično društvo Velenje
17.00	Tekmovanje starejših gasilic in gasilcev za Grudnikov memorial ter tekmovanje članic in članov za pokal Krajevne skupnosti Bevče	Večnamenski dom v Bevčah	PGD Bevče

URA	NAZIV	KRAJ	ORGANIZATOR
15.00 ▼ 2.00	Prireditev Ta stroj/The stroj: likovna kolonija Moje mesto, rad te imam, odprta vrata konservatorsko restavratorske delavnice Muzeja Velenje, brezplačni ogledi zunanjih razstav Muzeja premogovništva Slovenije, ustvarjalne delavnice za otroke in odrasle, odprtje novega prireditvenega prostora, županov sprejem za novorojence in prvošolce, zaključni koncert 20. festivala Kunigunda (The stroj, Abop, Elektro Guzzi)	Stari jašek – Muzej premogovništva Slovenije	Muzej Velenje, Mladinski center Velenje, Mestna občina Velenje, Muzej premogovništva Slovenije
NEDELJA, 3. SEPTEMBER			
16.00	Prevzem novega gasilskega avtomobila PGD Bevče	Večnamenski dom v Bevčah	PGD Bevče
ČETRTEK, 7. SEPTEMBER			
18.00	Odprtje razstave ilustracij Lile Prap Znakovne podobe	Galerija Velenje	Festival Velenje - Galerija Velenje in Pikin festival
18.00	Večeri v amfiteatru: nastop Kulturno-umetniškega društva Lipa Konovo	Promenada	Mestna občina Velenje
ČETRTEK, 7. IN PETEK, 8. SEPTEMBER			
	Športne igre za pokal Krajevne skupnosti Vinska Gora	Gasilski dom Vinska Gora	Društvo upokojencev Vinska Gora in Krajevna skupnost Vinska Gora
SOBOTA, 9. SEPTEMBER			
9.00	Pikin planinski pohod	Zbor pri Vili Bianci	Festival Velenje in Planinsko društvo Velenje
10.00 ▼ 14.00	Praznovanje občinskega in krajevnega praznika	Kardeljev trg	Mestna četrt Levi breg, vzhod

URA	NAZIV	KRAJ	ORGANIZATOR
NEDELJA, 10. SEPTEMBER			
14.30	11. mlinarska nedelja v dolini mlinov	Vovkov mlin	Turistično, kulturno-prosvetno in društvo podeželske mladine Vinska Gora, Krajevna skupnost Vinska Gora, kulturno-umetniško, turistično in prostovoljno gasilsko društvo Dobrna
TOREK, 12. SEPTEMBER			
18.00	Večeri v amfiteatru: nastop vokalne skupine Fortuna	Promenada	Mestna občina Velenje
SREDA, 13. SEPTEMBER			
18.00	Odprtje prenovljenega Podhoda Pošta	Podhod Pošta	Mestna občina Velenje, Muzej Velenje
19.00	Odprtje Pikine fotografske razstave Na kmetiji je lepo	Velenjski grad	Muzej Velenje in Pikin festival
ČETRTEK, 14. SEPTEMBER			
17.30	Odprtje Pikinih razstav Princ Ki-Ki Do in drugi junaki (Grega Mastnak), Pika se po deželi potika (Vrtec Velenje) in Bralka meseca (Ljoba Jenče)	Knjižnica Velenje	Knjižnica Velenje in Pikin festival
18.00	Večeri v amfiteatru: nastop plesno-rekreativnega studia M-Dance in Plesnega studia N	Promenada	Mestna občina Velenje
PETEK, 15. SEPTEMBER			
11.00	Odprtje razstave Zeleno Velenje, 30 let po ekološki revoluciji	Galerija na prostem Velenje (pri Pošti Velenje)	Mestna občina Velenje, Muzej Velenje, ERICo Velenje;
18.00	Pikin ultra tek	Zbor pri kampu ob Velenjskem jezeru	Triatlon klub Velenje, Mestna občina Velenje, Sportna zveza Velenje in Pikin festival

URA	NAZIV	KRAJ	ORGANIZATOR
19.00	Odprtje razstave Dejana Kralja Zemlja, kri, svoboda	eMČe plac	Mladinski center Velenje in Pikin festival
20.00	Večeri v amfiteatru: koncert Lare Jankovič	Promenada	Mestna občina Velenje
SOBOTA, 16. SEPTEMBER			
9.00 ▼ 12.00	Velenje se predstavi in Tek očkov	Titov trg	Mestna občina Velenje, Sportna zveza Velenje in drugi
19.00	Praznovanje 120-letnice PGD Velenje (gasilska veselica z ansamblom Vikend in Tanjo Zagar)	Gasilski dom Velenje	PGD Velenje
11.00	Postavitev spominskega obeležja brigadirjem	Osnovna šola Mihe Pintarja Toleda	Društvo brigadirjev Velenje, Mestna občina Velenje, Zveza brigadirjev Slovenije, Osnovna šola Mihe Pintarja Toleda
NEDELJA, 17. SEPTEMBER			
10.00	Pikina mini avantura	Velenjska plaža	Društvo tabornikov Rod Jezerski zmaj in Pikin festival
10.00 ▼ 18.30	Pikin družinski dan	TRC Jezero	Festival Velenje s soorganizatorji in partnerji
TOREK, 19. SEPTEMBER			
16.30	Odprtje razstave Velenjčan sem!	Velenjski grad	Muzej Velenje
18.00	Osrednja slovesnost ob občinskem prazniku	Dom kulture Velenje	Mestna občina Velenje
SREDA, 20. SEPTEMBER			
10.00 ▼ 18.00	Dan odprtih vrat za Velenjčane in Velenjčanke	Velenjski grad	Muzej Velenje
16.00	Predstavitve Rdečega križa Konovo	Dom krajanov Konovo	Krajevni odbor Rdečega križa Konovo
19.30	Večer s častno pokroviteljico Pikinega festivala Ljoba Jenče	Dom kulture Velenje (mala dvorana)	Festival Velenje – Pikin festival

URA	NAZIV	KRAJ	ORGANIZATOR
ČETRTEK, 21. SEPTEMBER			
16.00	Kegljaški turnir Društva upokojencev Konovo za pokal krajevne skupnosti	Dom krajanov Konovo	Krajevna skupnost Konovo, Društvo upokojencev Konovo
18.00	Ogled gradu Šalek z dr. Tonetom Ravnikarjem	Zbor pri Gasilskem domu Šalek	Muzej Velenje
PETEK, 22. SEPTEMBER			
8.30 ▼ 13.30	Evropski teden mobilnosti: Dan brez avtomobila	Rudarska cesta	Mestna občina Velenje
16.30	Srečanje z borci iz Ribnice na Pohorju	Dom krajanov Konovo	Krajevna skupnost Konovo in krajevni odbor zveze borcev
SOBOTA, 23. SEPTEMBER			
17.00	Zaključna svečanost 28. Pikinega festivala	TRC Jezero	Festival Velenje – Pikin festival
19.00	Ciganska noč na Velenjskem gradu s skupino Šukar	Velenjski grad	Muzej Velenje in Romsko društvo Romano vozo
PONEDELJEK, 25. SEPTEMBER			
18.00	Odprtje dela Kosovelove ulice	Kosovelova ulica	Krajevna skupnost Konovo
TOREK, 26. SEPTEMBER			
8.00	23. seja Sveta Mestne občine Velenje	Mestna občina Velenje	Mestna občina Velenje
17.00	Ogled razstave ladijskih maket z avtorjem dr. Vladimirjem Korunom	Velenjski grad	Muzej Velenje
18.00	Odprtje razstave Rog izobilja	Velenjski grad	Muzej Velenje in Javni sklad za kulturne dejavnosti
18.00	Županov sprejem za zlate maturante	Vila Bianca	Mestna občina Velenje
19.00	Na klepetu z Lilo Prap	Galerija Velenje	Festival Velenje – Galerija Velenje

URA	NAZIV	KRAJ	ORGANIZATOR
SREDA, 27. SEPTEMBER			
17.00	2. obletnica Podjetniškega centra Standard	Podjetniški center Standard	SASA inkubator, Mestna občina Velenje
19.00	Predstavitveni večer Srbskega kulturno umetniškega društva Velenje	Velenjski grad	Muzej Velenje in Srbsko kulturno umetniško društvo Velenje
ČETRTEK, 28. SEPTEMBER			
17.00	Ogled razstave ladijskih maket in velika igra Potapljanje ladjic za otroke in družine	Velenjski grad	Muzej Velenje
19.00	Županov sprejem ob svetovnem dnevu turizma	Vila Bianca	Mestna občina Velenje
PETEK, 29. SEPTEMBER			
19.19	Predstavitev knjig Šaleški razgledi 14 in Šaleški razgledi 15	Knjižnica Velenje	Knjižnica Velenje
SOBOTA, 30. SEPTEMBER			
9.00 ▼ 12.00	Podjetno Velenje	Titov trg	Mestna občina Velenje, SASA inkubator
9.00	Meddruštveno tekmovanje v pikadu	Dom krajanov Konovo	Društvo invalidov Konovo
15.00	Počastitev krajanov, starejših od 70 let	Večnamenski dom Bevče	Krajevna skupnost Bevče

OKTOBER

URA	NAZIV	KRAJ	ORGANIZATOR
NEDELJA, 1. OKTOBER			
	Muzej Velenje na obisku v Domu za varstvo odraslih	Dom za varstvo odraslih	Muzej Velenje
TOREK, 3. OKTOBER			
18.00	Županov sprejem za starejše	Dom kulture Velenje	Mestna občina Velenje
SREDA, 4. OKTOBER			
18.00	Predstavitveni večer Kulturnega društva Medžimurje Velenje	Velenjski grad	Muzej Velenje in Kulturno društvo Medžimurje Velenje
ČETRTEK, 5. OKTOBER			
18.00	Županov sprejem za učitelje in vzgojitelje	Dom kulture Velenje	Mestna občina Velenje
19.00	Odprtje razstave Slikarski urok – Majda Kurnik	Galerija Velenje	Festival Velenje – Galerija Velenje
PETEK, 6. OKTOBER			
8.00	Odprtje razstave del, nastalih na koloniji »Moje mesto, rad te imam« v okviru prireditve Ta stroj/The stroj	Muzej premogovništva Slovenije	Muzej Velenje, Društvo šaleških likovnikov, Muzej premogovništva Slovenije
SOBOTA, 7. OKTOBER			
8.00	Gasilsko regijsko tekmovanje	Titov trg	PGD Velenje
18.00	Predstavitveni večer Bošnjaškega mladinskega kulturnega društva Velenje	Velenjski grad	Muzej Velenje in Bošnjaško mladinsko kulturno društvo
19.00	Proslava ob občinskem in krajevnem prazniku s podelitvijo priznanj	Dom krajanov Konovo	Krajevna skupnost Konovo
19.00	Odprtje razstave Velenje na arhivskih fotografijah in filmih	Fbunker	Muzej Velenje

URA	NAZIV	KRAJ	ORGANIZATOR
NEDELJA, 8. OKTOBER			
15.00	Jesen na Grilovi domačiji	Grilova domačija	Muzej Velenje s soorganizatorji
PONEDELJEK, 9. OKTOBER			
12.00	Odprtje Poslovne cone Stara vas	Poslovna cona Stara vas	Mestna občina Velenje
TOREK, 10. OKTOBER			
18.00	Predstavitve knjige Pogled skozi objektiv družine grofov Herberstein	Vila Herberstein	Muzej Velenje in Gorenje gostinstvo, d. o. o.
SOBOTA, 14. OKTOBER			
18.00	Predstavitveni večer Srbskega društva dr. Mladen Stojanović Velenje	Velenjski grad	Muzej Velenje in Srbsko društvo dr. Mladen Stojanović Velenje
PETEK, 20. OKTOBER			
17.00	Predstavitve dela arheološke dediščine Šaleške doline z arheologinjo Danijelo Brišnik	Cerkev sv. Urha Gaberke	Muzej Velenje
SOBOTA, 21. OKTOBER			
18.00	Predstavitveni večer velenjske albanske skupnosti	Velenjski grad	Muzej Velenje in predstavniki velenjske albanske skupnosti
TOREK, 24. OKTOBER			
18.00	Predavanje in pogovor o slovenski evangeličanski skupnosti pred dnevom reformacije	Velenjski grad	Muzej Velenje
SREDA, 25. OKTOBER			
18.00	Zaključni večer ob razstavi Velenjčan sem!	Velenjski grad	Muzej Velenje
SOBOTA, 28. IN NEDELJA, 29. OKTOBER			
19.00	Igra vlog na Velenjskem gradu	Velenjski grad	Društvo Metuzalem in Muzej Velenje

Nagrade in priznanja,

ki jih je na področju varovanja in urejanja okolja
Mestna občina Velenje prejela od leta 2011

2011

- priznanje ministrstva za okolje in prostor za izvajanje ukrepov na področju alternativnih možnosti prevoza, ki prebivalcem v mestih omogočajo bolj kakovostno življenje in blažijo podnebne spremembe
- energetska najbolj učinkovita mestna občina na natečaju portala Energetika.net
- priznanje ministrstva za promet za najučinkovitejšo občino na področju trajnostne mobilnosti
- 2. mesto med večjimi mesti v akciji Moja dežela, lepa in gostoljubna

2012

- 2. najbolj zelena slovenska mestna občina
- najbolj zelena slovenska mestna občina na področju ravnanja z odpadki
- 3. mesto med večjimi mesti v akciji Moja dežela, lepa in gostoljubna

2013

- 3. turistom najbolj prijazen kraj po izboru strokovne komisije, bralcev časnika Dnevnik in uredništva Dnevnikove rubrike Prosti čas v akciji Dnevnikova izvidnica
- 2. mesto med večjimi mesti in 1. mesto v spletnem glasovanju v akciji Moja dežela, lepa in gostoljubna
- 2. naj kolesarska slovenska občina
- planetu Zemlja prijazna občina (priznanje za odgovorno prizadevanje na področju varovanja naravnih danosti, ustvarjanje boljše kvalitete življenja občanov in občanov ter dobro informiranje o pravilnem odnosu do okolja za te in prihodnje generacije)

2014

- slovenska velika nagrada varnosti za najvarnejše mesto
- 2. mesto med večjimi mesti in 1. mesto v spletnem glasovanju v akciji Moja dežela, lepa in gostoljubna
- planetu Zemlja prijazna občina (priznanje za odgovorno prizadevanje na področju varovanja naravnih danosti, ustvarjanje boljše kvalitete življenja občanov in občanov ter dobro informiranje o pravilnem odnosu do okolja za te in prihodnje generacije)
- energetska najbolj učinkovita mestna občina na natečaju portala Energetika.net

2015

- 1. mesto med večjimi mesti v akciji Moja dežela, lepa in gostoljubna

2016

- 1. mesto za Promenado Velenje v kategoriji »Public Space« arhitekturne nagrade »The Plan Award 2016«
- priznanje za Promenado Velenje »Special Mention« v sklopu nagrade »S.Arch Award 2016«
- nagrada Promenadi Velenje kot tretji najzanimivejši točki krajske arhitekture v Evropi
- priznanje Velenjski plaži kot najboljšemu kraju za kopanje v Sloveniji
- 3. najprijaznejša občina v Sloveniji po ocenjevanju tujcev v sklopu akcije Turistična patrolja
- bronasti znak Slovenia green destination
- planetu Zemlja prijazna občina (priznanje za odgovorno prizadevanje na področju varovanja naravnih danosti, ustvarjanje boljše kvalitete življenja občanov in občanov ter dobro informiranje o pravilnem odnosu do okolja za te in prihodnje generacije)
- energetska najbolj učinkovita mestna občina na natečaju portala Energetika.net

2017

- priznanje »Best of Best« na »Iconic Design Awards« Promenadi Velenje

MESTNA OBČINA
VELENJE

Izdala in založila: Mestna občina Velenje

Vsebina: Muzej Velenje, ERICO, d. o. o.

(Mojca Ževart, Emil Šterbenk)

Fotografije: arhiv ERICO, arhiv Muzeja Velenje,

arhiv Premogovnika Velenje

Oblikovanje: OPA/celica

Tisk: Eurograf, d. o. o.

Naklada: 14.000 izvodov

Velenje, september 2017

KOLOFON